

ISTORIA CĂMĂȘII ALBE

Stela RUSU, st. gr. MTCT-121

Coordonator științific: conf. univ., dr. Stela BALAN

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: Istoria cămășii începe în Imperiul Roman din primii ani ai sec. al III-lea d.Hr. Aceasta a persistat pe întreaga perioadă istorică cunoscând o adevărată transformare și evoluție. Cămașa albă a avut o adevărată semnificație în perioada evoluției sale. Cu timpul aceasta s-a transformat din lenjerie intimă în protagonista garderobei.

Cuvinte cheie: cămașă, culoarea albă, cămașă-corset, lenjerie intimă.

1. Introducere

Pe cât de banală, pe atât de importantă și nelipsită din garderoba modernă, cămașa albă a devenit și a rămas un must al ținutei noastre de zi cu zi. Și o emblemă a eleganței, încrederii și bunului gust, fără niciun fel de îndoială [1].

Cămașa albă este, probabil, cea mai importantă piesă vestimentară din garderoba bărbaților, dar și a femeilor contemporane. Și cea mai obișnuită totodată. Indiferent de starea socială, materială sau de pregătirea profesională, oamenii au în garderobă nu una, dar de cele mai multe ori, stive de cămăși albe. Se pare însă că acest produs vestimentar funcțional, elegant și mereu la modă este, de fapt, un element vestimentar evadat din lenjeria de noapte direct în stradă și care, încet-încet, a trecut proba timpului în materie de bun gust.

2. Evoluția cămășii albe

Strămoșul cel mai îndepărtat al cămășii este tunica care ne readuce în Imperiul Roman din primii ani ai secolului al III-lea d.Hr. Aceasta se îmbrăca pe cap, lungă până la genunchi, strânsă în talie cu o curea. Folosită atât de bărbați, cât și de femei, sub drapajele togilor și peplosurilor, fiind în realitate precursora lenjeriei intime [2]. În secolul al XI-lea, la curtea Bizanțului, cămașa purtată sub îmbrăcămintea grea, plină de perle și pietre prețioase, e mult mai strâmtă decât cea romană, dar fără nasturi.

În timpul **Renășterii**, inului i se alătură bumbacul. Și, cu ajutorul unor urzeli tot mai fine, cămașa etalează nenumărate crețuri și cute plate. Manșetele și decolteul sunt adeseori ornamentate cu broderii și se închid cu un șnur. Femeile, mai ales, poartă cămăși din in sau mătase foarte fină, cu mâneci ample și decolteuri adânci, peste care pun corsete mai degrabă rigide, așa cum se poate vedea în „**Portret de femeie în oglindă**” a lui **Tizian** (1570) sau în desenul lui **Henri de Toulouse-Lautrec**, „**Femeie legându-și corsetul**” (1879). Tandemul cămașă-corset va fi invincibil până la sfârșitul epocii victoriene. Ceea ce variază însă, în funcție de fluctuațiile modei, e gradul de comprimare a cutiei toracice cu ajutorul acestui instrument de tortură legal. Revenind în **Renăștere**, obiceiul de a schimba o dată pe săptămână lenjeria intimă, consemnat de cronicarii vremii, denotă în realitate o înclinație cam vagă către curățenie. Pe atunci, cămașa avea misiunea de a absorbi secrețiile corpului, de cele mai multe ori spălat doar la câteva luni odată. Astfel, îmbrăcămintea, extrem de elaborată, și prin urmare foarte greu de spălat, era protejată de secrețiile corporale. În ciuda funcției degradante de stăvilă între pielea murdară și haine, cămașa e tot mai importantă.

Noutățile celei de-a doua jumătăți a secolului al XVI-lea privesc gulerul. Încrêțit și ondulat în diferite moduri, acesta își ia numele de „jabou”. Și, pentru a-și menține forma încrêțită, e apretat la cald. Foarte curând se transformă în gulerul de dantelă cu rulouri rigide care, la curtea spaniolă a regelui Carol Quintul (1550-1558), atinge dimensiunile unei roți de moară, provocând inevitabilă alungire a mânerelor tacâmurilor [3].

În perioada barocă, mânecile cămășii sunt atât de bogate încât ies abundant din manșetele hainei. Gulerul se prăbușește ca o cascadă spumegândă pe piept, într-un potop de dantele.

Veneția, care în secolul al XVI-lea își câștigase faima de a avea cele mai bune dantelărese, trebuie să cedeze sceptrul Franței. La curtea regelui Ludovic al XIV-lea (1638-1715), îmbrăcatul regelui devine o adevărată ceremonie de tipul celei de schimbare a gărzii. Unui nobil, în fiecare zi altul, îi revine onoarea de a înmâna suveranului cămașa pe care acesta o va îmbrăca odată trezit din somn. E o formă de împărtășire stranie și privilegiată a intimității, destinată măgulirii unei clase cu periculoase înclinații către trădare.

În 1789, Revoluția Franceză înlătură pudrele și perucile și trimite aristocrații la ghilotină doar în cămașă. Între timp, pe străzile Parisului mărșăluiesc revoluționarii care scandează „liberté, égalité, fraternité”. Pe sub vestă sau pe sub haina scurtă poartă o simplă cămașă din bumbac al cărei rever e numit „a la Robespierre” chiar în onoarea Incoruptibilului, și tradiția cere ca, înainte de a zbura capul condamnatului, călăul să îi smulgă gulerul de la gât.

De la rolul de protagonistă absolută a ținutei, cămașa trece, în secolul al XIX-lea, la statutul de fantomă ascunsă sub jiletică (acum închisă până la gât), vestonul fracului și o imensă cravată legată cu fundă. După cum am văzut, aproape tot secolul al XIX-lea, cămașa feminină rămâne ascunsă sub haine, alături de corset, și poate fi folosită, dacă e cazul, drept cămașă de noapte. A o purta fără nimic deasupra echivala cu a fi dezbrăcată, ceea ce era permis doar în fața soțului sau a medicului în vizită la domiciliu. În jurul anului 1860, femeile încep să fie pasionate de tenis. Dar albul se va impune pe zgura roșie abia 20 de ani mai târziu, grație remarcabilei lui calități de a ascunde petele de transpirație. În 1905, May Sutton câștigă la Wimbledon, etalând o cămașă a tatălui său și având astfel garantată o mai mare libertate de mișcare. Și provoacă un adevărat scandal când își suflecă mânecile din cauza căldurii.

Abia în 1880, odată cu nașterea îmbrăcămintei din două produse, adică o haină exterioară și o fustă lungă evazată, cămășile ies iar la lumină. Sunt plisate, brodate și cu gulerul înalt până la bărbie. Trecând acum în revistă rapid primii ani ai secolului al XX-lea, trebuie semnalat faptul că, odată cu întărirea aparatului statal și bancar, așa-zisele „gulere albe” se înmulțesc ca ciupercile după o furtunoasă ploaie de vară. Numele generic se referă la funcționarii din birouri, pentru care cămașa albă se impune ca semn al statutului și al curățeniei, în opoziție cu salopeta albastră folosită de cei nevoiți să desfășoare o muncă manuală. Deja din anii '50, când era încă la modă ca femeile să fie casnice, fiecare soție devotată avea datoria să umple dulapul soțului, mai să dea pe dinafară, de cămăși albe, perfect călcate, simbol al respectabilității burgheze. Cămașa purtată pe sub jacheta feminină în forma sa cea mai șic poartă, asemeni rochiei negre, semnătura Coco Chanel. Dar dacă vorbim de cantitate, Imelda Marcos a acestei categorii e cu siguranță Greta Garbo, care pare să fi avut aproape șase sute [3].

3. Concluzii

În trecut, cămașa albă era considerată apanajul celor bogați, pentru că doar ei își permiteau să o întrețină curată. Pentru a avea și pentru a da valoare, trebuie să fie mereu perfectă, impecabilă [4]. Clasică piesă centrală a garderobei masculine, cămașa albă, simbolizează eleganță și rafinament, emană stil și nu cunoaște restricții temporale. Purtată de împărați, generali, dar și de către oameni simpli, odată cu trecerea timpului și-a asumat diferite roluri și semnificații. Popularitatea acestui obiect vestimentar a crescut continuu, devenind accesibil atât pentru cei privilegiați, cât și pentru clasa de jos. În prezent cămașa a trecut din garderoba bărbaților în cea a femeilor. Aceasta va rămâne piesa care nu se demodează și ajută la constituirea atât a ținutelor de oficiu sau de seară, cât și a ținutelor relaxate tip sport.

Bibliografie

1. *Istoria cămășii albe: obiectul vestimentar evadat din lenjeria de noapte*. Disponibil pe http://adevarul.ro/life-style/moda/istoria-camasii-albe-obiectul-vestimentar-evadat-lenjeria-noapte-1_52e4ce41c7b855ff56ced97f/index.html
2. *Zece lucruri de știu despre cămașa albă*. Disponibil pe http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/10-lucruri-stiut-camasa-alba, accesat la 10.11.2013
3. *Istoria cămășii albe*. Disponibil pe <http://istoriiregasite.wordpress.com/2010/03/20/inventii-in-istorie-camasa-alba/>, accesat la 10.11.2013
4. Adina N. *Arta, stil, costum*. București: Ed. Noi Media Print, 2007.